

Dosarul nr. 3ra-254/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Sîrbu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

17 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus Vladislav Melnic și Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate”

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată înaintată de către Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate” și Vladislav Melnic împotriva Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind anularea actelor administrative, împotriva deciziei din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 08 septembrie 2017, reclamantii Societatea pe Acțiuni „SMA – Fertilitate” și Melnic Vladislav au depus cerere în instanța de judecată împotriva Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind anularea actelor administrative.

În motivarea cerințelor, au relatat despre faptul adresării Societății pe Acțiuni „SMA-Fertilitate” în diferite instanțe pentru recuperarea prejudiciului pierderilor, reparațiilor etc., inclusiv și în Ministerul Mediului. În locul soluționării problemei create, au fost intimidați prin controlul Inspectoratului Ecologic de Stat din 10 iulie 2017, prin care s-a transferat responsabilitatea de pe autoritățile competente instituite conform Hotărârii de Guvern nr. 1543 din 29 noiembrie 2002 pe administratorul întreprinderii Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate” în vederea neadmiterii activităților care să pericliteze factorii de mediu și sănătate a populației.

La data de 06 iunie 2017-10 iulie 2017, Inspectoratul ecologic de stat a efectuat un control la depozitele contestatarului, unde Administrația Publică Locală Fălești își depozitează pesticidele inutilizabile, interzise și neidentificate.

Relatează că, în loc să fie controlați gestionarii pesticidelor inutilizabile, interzise și neidentificate, a fost verificat administratorul, care de fapt a suportat în continuare pierderi, or depozitele sunt poluate grav și nu este cunoscută utilitatea lor ulterioară.

Inspectoratul Ecologic de Stat a prescristestatarului că, întru realizarea prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 1543 din 29 noiembrie 2002 cu privire la măsurile suplimentare pentru depozitarea centralizată și neutralizarea pesticidelor inutilizabile și interzise și executarea Planului de măsuri suplimentare, de către Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate” se va oferi suport autorităților publice locale Fălești pentru întreprinderea măsurilor active/efective de evacuare finală a acestor produse inutilizabile, în corespundere cu cerințele legii.

Reclamantul indică faptul că este o persoană de drept privat și nu poate fi obligat la realizarea prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 1543 din 29 noiembrie 2002 cu privire la măsurile suplimentare pentru depozitarea centralizată și neutralizarea pesticidelor inutilizabile și interzise și executarea Planului de măsuri suplimentare. Or, conform actelor nominalizate, sunt instituite autorități competente spre realizarea acestor scopuri și nicidecum o persoană de drept privat care desfășoară activitatea de antreprenoriat.

În conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 1543 din 29 noiembrie 2002 pct. 1, președinții raioanelor, primăriile municipiilor și Comitetul executiv al Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia vor selecta câte un depozit pentru stocarea pesticidelor inutilizabile și interzise de pe teritoriul administrat și, de comun acord cu Ministerul Aparării și Departamentul Situații Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, vor asigura desfășurarea lucrărilor de reambalare, transportare și păstrare a lor până la nimicire.

Conform pct. 3 se obligă ministerele, autoritățile administrației publice locale și Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia să realizeze întocmai măsurile prevăzute în planul nominalizat, iar pct. 4 prevede că cheltuielile pentru executarea prevederilor pct.3 al Planului de măsuri suplimentare pentru depozitarea centralizată și neutralizarea ulterioară a pesticidelor inutilizabile și interzise vor fi acoperite din bugetul de stat și din alte surse, conform devizului de cheltuieli prezentat de Centrul de stat pentru atestarea și omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților de pe lângă Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Mai mult, conform pct. 3 din anexă, de reambalare transportarea și depozitarea centralizată a pesticidelor inutilizabile și interzise la depozitele preconizate pentru păstrare este responsabil Ministerul Apărării, Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne.

Notează că s-a adresat cu o cerere prealabilă, la data de 25 iulie 2017, către Ministerul Mediului, dar fără soluționarea problemei. Consideră că Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nu a intrat în esența problemei și a dat un răspuns nebazat pe elemente de fapt și de drept.

Reclamanții solicită anularea actului de control nr. 19-AC/IES-17 din 10 iulie 2017 și prescripția în baza actului din 10 iulie 2017, emise de Inspectoratul Ecologic de Stat.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 02 martie 2020, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate” și Melnic Vladislav împotriva Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind anularea actelor administrative.

S-a anulat parțial prescripția Inspectoratului pentru Protecția Mediului din 10 iulie 2017, și anume în partea pct. 2, ce ține de întreprinderea măsurilor în

vederea inadmiterii activităților/acțiunilor pe teritoriul întreprinderii, care să pericliteze factorii de mediu și sănătatea populației, inclusiv prin răspândirea/dispersarea conținutului recipientelor depozitate în mediu. În rest, pretențiile reclamantului au fost respinse, drept neîntemeiate.

Prin decizia din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. A fost casată hotărârea Judecătoriei Chișinău din 02 martie 2020 și pe cauza dată s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care cerințele Societății pe Acțiuni „SMA – Fertilitate” și ale lui Vladislav Melnic împotriva Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului privind anularea actului de control nr. 19-AC/IES-17 din 10 iulie 2017 și prescripției din 10 iulie 2017, emise de Inspectoratul Ecologic de Stat, s-au respins.

În favoarea acestei soluții, instanța de apel a reținut ca fiind neîntemeiată concluzia instanței de fond cu referire la admiterea parțială a pretențiilor, or, în speță, nu au fost stabilite motive pentru admiterea cerințelor de anulare a prescripției, avînd în vedere prevederile imperative ale Hotărârii Guvernului nr. 1543 din 29 noiembrie 2002 cu privire la măsurile suplimentare pentru depozitarea centralizată și neutralizarea pesticidelor inutilizabile și interzise, art. 32 lit. f) și h) din Legea privind protecția mediului înconjurător nr. 1515-XII din 16 iunie 1993. Totodată, prin prisma prevederilor art. 225 alin. (2) Cod Administrativ, instanța de apel constată că Inspectoratul pentru Protecția Mediului, la emiterea prescripției în baza actului din 10 iulie 2017, și-a exercitat dreptul discreționar, luând în considerare toate faptele relevante.

La data de 01 octombrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a recepționat și înregistrat cererea de recurs depusă de către Vladislav Melnic și Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate” împotriva deciziei din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 09 noiembrie 2020, a fost înregistrată cererea de recurs motivată a lui Vladislav Melnic și Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate” împotriva deciziei din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care recurenții au solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului, admiterea recursului și casarea integrală a deciziei din 16 septembrie 2020, precum și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie menținută integral hotărârea Judecătoriei Chișinău din 02 martie 2020.

În susținerea cererii de recurs, au indicat că nu sînt de acord cu decizia instanței de apel și consideră că aceasta obligă un agent economic să săvîrșească o ilegalitate prin obligarea păstrării deșeurilor de pesticide periculoase în lipsa condițiilor precece, a autorizației și împuternicirilor.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel, pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 16 septembrie 2020 și a comunicat recurentului decizia integrală la 15 octombrie 2020 (f.d. 52, vol. II).

Astfel, recursul depus la 01 octombrie 2020 și motivarea acestuia, depusă la 09 noiembrie 2020, sînt în termen.

La 25 ianuarie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă ultimul nu și-a valorificat acest drept procesual.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de către Vladislav Melnic și Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate”, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar, în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și, în același timp, oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ, și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de

admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO, în jurisprudența sa constantă, statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus Vladislav Melnic și Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate”.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Vladislav Melnic și Societatea pe Acțiuni „SMA-Fertilitate” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu